

СТАНОВИЩЕ

от проф. д. изк. Свилен Стефанов за дисертационния труд на кандидата за образователната и научна степен „доктор” Дина Динкова Стоева от Катедра „Психология на изкуството, художествено образование и общоакадемични дисциплини“.

Дина Стоева представя дисертационен труд на тема *„Новата наративна картина: метамодернизъм в живописа”* за защита на образователната и научна степен „доктор”. Научен ръководител е проф. д. изк. Петер Цанев.

Дисертацията е разделена на увод, три основни части и заключение, с общ обем от 277 страници текст, 61 страници илюстрации и 12 страници използвана литература. Докторантът е направил три публикации по темата на дисертацията.

Авторът на дисертационния труд Дина Стоева базисно е възпитаник на специалност „Живопис” на НХА и това до голяма степен обяснява афинитета към проучване на съвременната живопис. В творческата биография на докторанта се открояват участия в групови и кураторски изложби, но също така, съм запознат с неговите търсения още от времето на неговото дипломиране в бакалавърска и магистърска степен и считам, че избраната тема на дисертационен труд стои в тясна връзка с визуалния език на този творец.

Структурата на дисертационния труд е построена правилно. В първа глава се изяснява понятието „наративна живопис“, като докторантът дава предложение за ново схващане на понятието. Втора глава е наречена „Метамодернизъм“ като можем да приемем този термин като ключ към крайните тези на настоящия научен труд. Последователно е изяснено понятието и авторите, които го вкарват в обръщение. Някои от подглавите се отличават с подчертано авторско отношение, например частта „Лична авторова експресия срещу метафизика“. Напълно подкрепям решението на автора да разграничи неоекспресионизма (като последният (пост) модернизъм) от новата наративна живопис.

Така се казва и третата глава – „Новата наративна живопис“. Чрез подглавите „Завръщането към живописиста“, „Смисълът – новата делителна линия“ стигаме до финализиране на тезата. Това се случва в частите „Новата наративна картина – метамодернизъм в живописиста“, „Новата метафизика“, „Новата искреност“, „Метамодернистичната чувствителност“, „Новата космология“ и „Началото на метамодерността“.

По този начин дисертационният труд си поставя задачата да очертае съвременните измерения на наративната живописна картина, да предложи система, чрез която новата тенденция в наративното ѝ съдържание да бъде дефинирана и да посочи мястото и функцията ѝ в рамките на съвременния културен контекст. Новата наративна картина тук е схваната като нов подход към картината, който не може да бъде дефиниран чрез формалните и явните си тематични характеристики. Тя е, първо и преди всичко, обединена от нов комплекс от смислови търсения отвъд директното съобщение.

В своето заключение докторантът обобщава тезите си и няма как да не се съгласим с него, че проблемът за историческите проявления на наратива в живописната картина остава трайно актуален и интригуващ. Дина Стоева пише: „Изкуството ни добива ценност не толкова чрез формата си, а чрез способността на тази форма да обеме смисъл отвъд назовимото. Старите интерпретативни модели отпадат като валиден инструмент за обсъждане на изкуството, защото самото изкуство най-сетне е достигнало автономията на самостоятелен език, който изучава света. Докторантът предлага да наричаме тази нова ера метамодерност – тя е мета по отношение на модерността, защото е следващ неин порядък, и е мета по отношение на себе си, защото постоянно се себеосъзнава и себеобсъжда.

Всичко това е поднесено интелигентно и интригуващо. Разбира се, справка за приноси в автореферата би могла да бъде по-прецизирана. Библиографията би трябвало да започва с публикациите на кирилица. Съществуват изкуствоведски текстове от последните години, които интерпретират тъкмо съвременната българска живопис, но които очевидно са останали неизвестни на докторанта и неговия научен ръководител.

В заключение, може с основание да се каже, че това е труд, съдържащ в себе си много информация и интерпретации, които са неразривно свързани с творчеството на докторанта. Поради това предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Дина Динкова Стоева образователната и научна степен „доктор“.

проф. д. изк. Свилен Стефанов

28. 03. 2024 г.